

«sacer» de l'esgl. de Vic (*Dipl. Cat. Vic*, 960 i 957) (ibid. §§ 329, 302).

És ben comprensible l'evolució fonètica. De VILLA ALISACARI a *Vila-sacra* amb assimilació, fenomen que si afecta tota una síl·laba, se'n diu haplogogia: llavors desapareix la 2^a -l- *Vila-le-sacr-* > *Vila-sacra*. O si primer hi hagué síncope: *Vilalsacra*, amb simple eliminació de la segona *l* dissimilada. En tenim una contraprova entre els NLL gascons col·leccionats per Gamillscheg i Rohlf, en què el NP germànic va en primer lloc, seguit de VILLA, a darrere, a la manera francesa *Bacqueville, Albertville, Berincourt* etc. *Saccourvielle* 2 k. al NO. de Luixon a la desembocadura de la Vall de Oelh. Aquí, doncs, ALISACUR-VILLA passaria a **Ausacourvielle* i s'eliminà *au-* pres per una preposició locativa. És, doncs, un nom rigorosament simètric de *Vila-sacra*, en ordre invertit. Tan versemblant i satisfactòria és aquesta etimologia, que no vacil·lo ja a donar-la ara per segura, però no regatejaré el dret a cercar per altres camins. Com he estat fent jo mateix, amb unes alternatives que vaig sospesant imparcialment, i que passo exposar a continuació.

Quan venim de comprovar que en aquesta zona empordanesa hi ha NLL formats amb NPP àrabis (*Vilatenim, Vilamacolum, Vilamulaca, Jafre* i els altres demostrats en aquests articles), no ens hem de negar a estudiar si *Vila-sacra* en podria ser un.

El que m'atreia en aquest sentit és el nom d'un moro *Asmet Abenzoacar* que apareix en un doc. de 1428, referent al poble de *Segart*, poc a l'O. de Morvedre (Huici, I, 428). Cert que aquesta grafia amb quatre consonants (*zbc*) no té un aspecte conforme al triconsonantisme àrab; però podem conjecturar que sigui de l'arrel *šqr* amb una *b* supèrflua: *šāqer* 'falcó' o de la veïna *škr*, que en efecte ha donat alguns NPP (*Sakran*) i algun altre en Hess i Sàkara a Algèria (*GGAlg.* 49). Això ha de ser, perquè hi hagué un portal de la València sarraïna dit *Bebāqchar* o *Bibaqchar*, contigu al portal de Exarea (*Rept.*, 152, 117, 221, 322, 377); «*portam de Exarea et de Aqacar* (377.17); «*turrim magnam q. est ad porta q. dicitur Bebazachar, cum muro et Barbachana*» (MiretS. *Templ.*, 55). O sigui *bāb aš-šāqar* 'portal del falcó'.

També a Algèria trobem *Bā-s-Sākara* (*GGAlg.* 49), convertit en NP. Podríem, doncs, imaginar que el nom del poble empordanès vingués també d'un *Iben aš-šāqar* no gaire diferent de l'*Abenzahacar* de Segart, i que reduït a **Vinassacra* canviés *Vina-* en *Vila-*.

Encara ens temptaria més el trobar-ne un quasi-homònim en docs. antics de Ribagorça — a Ribagorça també hi havia arabismes — a. 1007: *Vila Xecari*; 1035-45: «in monasterio Uvarra --- in villa Exechari»; 1135-34: «in lo. ubi dic. *Villa Xecar*» (M. Duque, *Docs. Ovarra*, 8.40, 132. 3, 152.5).

Però no ens embalem i esmenussem el detall d'aquestes formes. Si el nom de persona àrab ve de l'arrel *škr*, com ho donen a entendre els seus paral·lels cites d'Àrabia i Algèria, la *ā* àrabiga (entre *s* i *k*) havia de sonar *e* en boca dels moriscos, i amb *e* ho veiem en les dades del nom de Ribagorça; d'altra banda, la *x* d'aquests no lliga amb la *s* de *Vila-sacra*, ni va prou d'acord amb la *s* dels antics noms valencians; de manera, que tenint en compte la *e* d'aquests, em pregunto si no hem d'analitzar el nom ribagorçà com una altra forma presa pel nom del francic VILLA ELISACARI, potser omesa la 2^a -l- per dissim., *Vilaisācri* > *Ešācri*: car també en les fonts germàniques la metafonía donà naixença a una variant SEKAR molt documentada en Förstemann (*Isecar* etc.).

En fi: una altra forta raó per dubtar d'un origen àrab de *Vila-sacra* és que amb aquest no es justificaria el canvi de *Vina-* en *Vila-* per la força de la dissim. davant una altra nasal, condició constant en tots els NLL d'aquesta sèrie àrabiga. *Vilatenim, Vilamulaca, Vilamacolum, Vilařamé, Vilamarxant, Vilamargo*... En conjunt l'alternativa àrabiga, a la qual ja no es presta gaire el paisatge toponímic empordanès, coixeja en un sens fi de detalls.

Ja algú reaccionant contra la superficial interpretació latina 'Vila sacra, sagrada', ha dit «si no és llatí, potser pre-romà»: La veritat és que no sols no és tan infundat com allò, sinó que hi ha una estupenda semblança amb dades antigues, que bé semblen pre-romanes d'una mena o altra: *sacar-iscer* en una inscr. ibèrica de Lliria (Schmoll, *ZVglSprfg.* LXXVI, 286, n. 2), advertint que tant *iscer* com *Sacar* es troben en altres combinacions. P. ex. *sacar-betan* (ib. 287n.5. i 292), *sacar-iltur*, *sacar-ilo* (p. 54, de l'art. d'ell mateix en *Die Sprache*). No és pas que puguem estar segurs del caràcter lingt. ibèric d'aquest nom, que Albertos Firmat retroba en altres inscs. de la Tarraconense (*Onom. Tarr.* 266). Comença per haver-hi homonímia amb un SACRO- d'inscs. gal·liques que hom identifica amb el ky. *hagr* 'lleig' (Horst Schmidt, *ZCPb.* XXVI, 362-3). D'altra banda es rastregen contactes bàscos: *osakar*, nom navarrès, agre. de Guslapeña o de Gulina a 15 k. NO. de Pamplona (Eleizalde, *RIEB* XXVII, 166). Però la semblança amb el nom ibèric s'esvaeix si tenim en compte que *Oscar* va amb *Osa-bide* agr. de *Ostiz*, i els NPP *Ossoco, Oxoco* (S. XII); car això obliga a analitzar -ho com cpt. de *oso* 'llop' amb *aker* 'boc', 'mig llop, mig boc' o, potser nom d'algun bruixot (Mitxelena, *Apell.* § 374).

Tanmateix no hi ha dubte que és impressionant la massa dels noms en SACRA- documentats en inscs. de zones riques en material substràtic, com *Renània: Sacra, Sacrius, Sacratius, Sacrilla* (en 3 inscs.); alguns d'ells en variants o combinacions de fesomia